
Brána češtiny otevřená

Brána češtiny otevřená

RESPEKT.CZ

Respekt, 9.8.2010, rubrika: Společnost, strana: 28, autor: ADAM ŠŮRA

Proč se cizinci snaží každé léto proniknout do komplikovaného jazyka Čechů

Marta šesti ostatním lidem v tmavé místnosti obložené regály s knihami pomalu a pečlivě vysvětluje, že při seznamování s lidmi hodně dá na první dojem. A potom na sebe prozrazuje, že je cholerik, čemuž se ostatní diví, protože křehká dívka s rudými vlasy tak rozhodně nepůsobí. Martin kolega Sven zase o sobě prohlašuje, že je hodně drzý, což se snaží přesvědčivě doložit nemístnými otázkami týkajícími se obsahu kabelky jedné z přítomných dam. Ostatní souhlasí – ano, Sven opravdu působí jako velmi drzý člověk! Ale pozor – tady nejsme na skupinové terapii, kde jednotlivci s pomocí ostatních pátrají po podstatě své osobnosti. Ty lidi tady mnohem více než duševní rozpoložení zajímá jazyk. Český jazyk. „Mám pocit, že jsi... ééé... nevím to slovo...“ přemýšlí Jan, „že jsi sobecký,“ říká potom směrem k černovlasé dívce. „Sobeká,“ opravuje ho lektorka. „Ale jinak jsi to řekl perfektně,“ dodává s chválou. Šest studentů, které rozřazovací test vyhodnotil jako „mírně pokročilé“, právě na dopoledním kurzu piluje česká přídavná jména popisující charakter člověka. Pocházejí z Rakouska, Německa nebo Polska a do Prahy dorazili na takzvanou Letní školu slovanských studií zlepšovat svoje znalosti místního jazyka a kultury. Podobně je na tom tisícovka dalších studentů všeho věku a z celého světa, kterým každý rok nabízí letní školy pět českých univerzit. Začátečníci tu mají za čtyři týdny ovládnout čtvrtý pád, aby dovedli zformulovat krátké věty o tom, co vidí, co chtějí nebo co dělají, a zvládli tak základní domluvu na ulici a v obchodě. Ti nejpokročilejší by zas měli na konci kurzu umět přednést dvacetiminutový referát na odborné téma. A všichni dohromady mají poznat Česko jako okouzující zemi, kam stojí za to se vracet, prostřednictvím přednášek, filmových večerů a exkurzí po celé zemi.

Mucha a byznys

Mohlo by se zdát, že zájem o komplikovaný slovanský jazyk, kterým na celé Zemi mluví pouhých deset milionů obyvatel malého státu ve střední Evropě, mohou mít jen jazykoví vědci, lidé plánující sňatek s domorodcem či podivíní. Pobyť mezi studenty a absolventy letních škol češtiny však ukazuje, že důvody, proč lidé místo příjemné dovolené tráví několik týdnů dřinou na slovíčkách a gramatice (a ještě si za to často draze platí), jsou daleko pestřejší.

Letní školy slovanských studií mají být vstupní branou pro vážné zájemce o jazyk i kulturu. Vedle jazykových kurzů jsou proto v nabídce i exkurze po českých památkách, večerní projekce českých filmů nebo přednášky od vysokoškolských expertů na literaturu, dějiny či třeba české ústavní právo. Jejich kvalitu také garantuje ministerstvo školství, které vybraným stipendistům z ciziny kurz dotuje tisícikorunou na den, což pokrývá **školné** i náklady na ubytování a jídlo. Stipendia letos stát rozdál třem stovkám lidí z celého světa, přičemž třeba v Japonsku byl o pět stipendijních míst podle údajů ministerstva školství osminásobně vyšší zájem, takže většina studentů si musela kurzy platit (v Praze 30 tisíc korun za čtyři týdny) ze svého. „Chtěl bych pracovat pro nějakou českou firmu,“ vysvětluje Tripurari z Indie, proč se rozhodl investovat zmíněnou částku právě do studia češtiny.

Když se čtyřidvacetiletý muž ukončující právě studium ekonomie na univerzitě v Dillí ve své zemi rozhlížel, ke které zahraniční firmě by mohl nastoupit, všiml si, že v Indii působí i firmy se zázemím v jakémsi pro něj zatím neznámém Česku ze střední Evropy. „Všichni od nás chtějí dělat pro anglické nebo německé firmy, kde pak ale vládne velký konkurenční boj o místa,“ vysvětluje. Začal se proto o naši zemi více zajímat a nakonec dospěl k závěru, že se znalostí češtiny získá nad dalšími indickými uchazeči o práci v zahraniční firmě konkurenční výhodu. „Čechy totiž u nás zná málokdo. Když budu znát váš jazyk, snadněji seženu práci,“ dodává Tripurari.

Průměrný Čechorakušan

Tripurariho dvacetiletou kolegyni Yoko z třídy začátečníků zase na letní školu přilákal její zájem o Alfonse Muchu, jehož dílo studuje na univerzitě v Tokiu. Ráda by v budoucnu studovala dějiny umění v Praze. Payson Cory, doktorand historie na univerzitě v americkém Chicagu, zase přijel do Prahy kvůli tomu, že se specializuje na dějiny Česka. Přivedla ho k tomu prý náhoda: před dvěma lety si vybral Česko jako zemi, odkud se rozhodl poznávat Evropu a žít se výukou angličtiny. Když se vrátil do Chicaga a měl si na univerzitě vybrat studijní obor, rozhodl se na své zkušenosti z cest navázat a zabývat se našimi dějinami.

Nikdo samozřejmě neví, zda pro tyto lidi a stovky jejich kolegů bude účast na letní škole češtiny znamenat pouhou epizodu v jejich životech, nebo jestli se díky výuce, přednáškám a exkurzím do Česka přestěhují či se z nich stanou „čechofilové“ propagující malou středoevropskou zemi ve svých domovech. Cílem letních škol každopádně je, aby si studenti kromě znalosti češtiny odvezli z kurzu i zájem o Českou republiku a ve svých zemích působili jako neformální „kulturní vyslanci“ a s Českem udržovali kontakt.

„Na mě tahle strategie rozhodně zabrala,“ říká šéfredaktor českého vysílání do zahraničí Gerald Schubert. Když na přelomu osmdesátých a devadesátých let minulého století v době pádu železné opony studoval ve Vídni žurnalistiku, rozhodně si nedovedl představit, že jednou toto povolání bude vykonávat v Čechách. Pád komunismu ale jako jednadvacetiletý student hodně prožíval a poté, co se otevřely hranice, dostal chuť se podívat, jak to za bývalou železnou oponou vypadá. O tom, že zamířil do Česka, a ne třeba do Maďarska, rozhodla náhoda. „Měl jsem v Praze kamaráda,“ vysvětluje Gerald.

Poté, co se zapsal na Letní školu slovanských studií v Praze, se už ale do Česka vracel pravidelně. „Za čtyři týdny jsem se díky intenzivní výuce v tom jazyku neuvěřitelně zlepšil,“ říká. „A přednášky a exkurze mi umožnily vaši zemi poznat daleko líp, než kdybych si program organizoval sám,“ dodává. Díky osvojené češtině potom začal pracovat jako redaktor českého vysílání do zahraničí v němčině a po několika letech začal šéfovat všem stanicím vysílajícím v sedmi jazycích. Na víkendy jezdí do Vídně, jinak žije v Praze a v Česku zakotvil natrvalo. „Jsem samozřejmě pořád Rakušanem,“ říká, „ale zjistil jsem, že jako Vídeňák mám daleko víc společného s průměrným Pražanem než třeba se svými krajany z tyrolského venkova.“